

โรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบที่มีได้ระบุรายละเอียด (Unspecified meningitis)

โรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบเป็นโรคที่เกิดจากเชื้อก่อโรคหลายชนิด เช่น แบคทีเรีย ไวรัส เชื้อรา และพยาธิ เป็นต้น อาการสำคัญที่พบบ่อย ได้แก่ ไข้ ส่วนใหญ่ไข้สูงตลอดเวลา ปวดศีรษะรุนแรง อาเจียน คอแข็ง หากไม่ได้รับการรักษาผู้ป่วยจะมีอาการกระสับกระส่าย สับสน ซึมลง หดสติ⁽¹⁾

โรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบที่มีได้ระบุรายละเอียด เป็นการรายงานผู้ป่วยที่มีอาการเข้าได้กับนิยามของโรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบ แต่ไม่ได้ระบุชนิดของเชื้อก่อโรค ในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) สำนักระบาดวิทยา ได้รับรายงานผู้ป่วยโรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบที่มีได้ระบุรายละเอียด รวม 1,983 ราย ต่ำกว่าปี พ.ศ. 2557 (2,113 ราย) อัตราป่วย 3.03 ต่อประชากรแสนคน ต่ำกว่าปี พ.ศ. 2557 (3.25 ต่อประชากรแสนคน) เสียชีวิต 7 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 0.35 อัตราส่วนเพศหญิงต่อเพศชาย เท่ากับ 1 : 1.4 กลุ่มอายุที่พบอัตราป่วยสูงสุด คือ กลุ่มอายุ 0 - 4 ปี เท่ากับ 6.18 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 65 ปี ขึ้นไป (6.17), 55 - 64 ปี (3.28), 45 - 54 ปี (2.84), 35 - 44 ปี (2.68), 25 - 34 ปี (2.52), 10 - 14 ปี (1.83), 15 - 24 ปี (1.81) และ 5 - 9 ปี (1.42) (รูปที่ 1) สัดส่วนอาชีพที่พบสูงสุดในกลุ่มผู้ป่วย คือ ในปกครอง ร้อยละ 24.21 รองลงมา ได้แก่ เกษตรกรรม (24.10) รับจ้าง (23.65) นักเรียน (13.82) และงานบ้าน (8.02)

ผู้ป่วยเป็นสัญชาติไทยร้อยละ 95.61 รองลงมา คือ พม่า (2.52) ผู้ป่วยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 72.37 และเขตเทศบาล (27.63) มีรายงานจากโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไปสูงสุด ร้อยละ 63.04 รองลงมา คือ โรงพยาบาลชุมชน (33.54) และคลินิก/รพ.เอกชน (2.77) ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาระยะ ผู้ป่วยนอก ร้อยละ 50.58 และผู้ป่วยใน (49.42)

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 เป็นต้นมา ภาคเหนือมีอัตราป่วยสูงสุดทุกปี ในปี พ.ศ. 2558 อัตราป่วยเท่ากับ 5.13 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (3.77) ภาคใต้ (2.24) และภาคกลางต่ำสุดทุกปี (1.52) (รูปที่ 2) จังหวัดที่มีอัตราป่วยต่อประชากรแสนคนสูงสุด คือ จังหวัดกำแพงเพชร (16.58) รองลงมา ได้แก่ อำนาจเจริญ (13.83) จันทบุรี (11.90) สุราษฎร์ธานี (10.73) แพร่ (9.93) เชียงราย (8.21) และปราจีนบุรี (8.11) (รูปที่ 3)

ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2549 - 2558) พบว่า อัตราป่วยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น แต่อัตราป่วยตายมีแนวโน้มลดลง (รูปที่ 4) ปี พ.ศ. 2558 จำนวนผู้ป่วยรายเดือนสูงกว่าค่ามัธยฐาน 5 ปี

(พ.ศ. 2553 - 2557) พบผู้ป่วยสูงสุดในเดือนกรกฎาคม รวม 199 ราย และต่ำสุดในเดือนกุมภาพันธ์ 141 ราย ไม่มีฤดูกาลการระบาดที่ชัดเจน และจำนวนผู้ป่วย ปี พ.ศ. 2558 น้อยกว่า ปี พ.ศ. 2557 (รูปที่ 5)

จากฐานข้อมูลระบบเฝ้าระวังเหตุการณ์ (Event based surveillance) สำนักระบาดวิทยา ได้รับรายงานการสอบสวนโรคเบื้องต้น 5 เหตุการณ์ พบผู้ป่วย 5 ราย อายุระหว่าง 3 เดือน - 39 ปี เพศชาย ร้อยละ 60 พบผู้ป่วยในจังหวัดเชียงใหม่ 2 ราย และจังหวัดสตูล แม่ฮ่องสอน นนทบุรี จังหวัดละ 1 ราย ปัจจัยเสี่ยง คือ ได้รับวัคซีน JE DTP และ BCG ไม่ครบตามเกณฑ์ และมีประวัติเลี้ยงสุกรในบริเวณบ้าน หรือสัมผัสสุกร มีการเก็บน้ำไขสันหลังส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ 2 ราย พบผลบวก 1 ราย แต่ไม่ได้ระบุเชื้อสาเหตุ ส่วนอีกรายยังไม่ได้รับผลการตรวจ และเก็บเลือดเพื่อเพาะเชื้อ 3 ราย ผลไม่พบเชื้อทั้ง 3 ราย

การรายงานโรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบที่มีได้ระบุรายละเอียดนั้น อาจเกิดจากไม่ได้เก็บตัวอย่างส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ จึงทำให้ไม่ทราบชนิดของเชื้อก่อโรคได้ หรือเป็นเพราะไม่รายงานผลการวินิจฉัยชนิดของเชื้อก่อโรคถึงแม้จะทราบผล ดังนั้น การตรวจวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการ การบันทึกและการรายงานสาเหตุของโรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบ จึงควรให้ความสำคัญในการตรวจวินิจฉัย และรายงานสาเหตุของโรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนควบคุมและป้องกันโรคต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. เยื่อหุ้มสมองอักเสบ [สืบค้นวันที่ 13 พฤษภาคม 2559] เข้าถึงได้จาก <https://www.doctor.or.th/article/detail/1915>

ผู้เรียบเรียง

วัชรพล สีนอ

บรรณาธิการวิชาการ

ดร.นพ.ปณิธิ คุ้มวิจยะ

Fig.1

Reported cases of meningitis (unspecified) by age - group, Thailand, 2011 - 2015

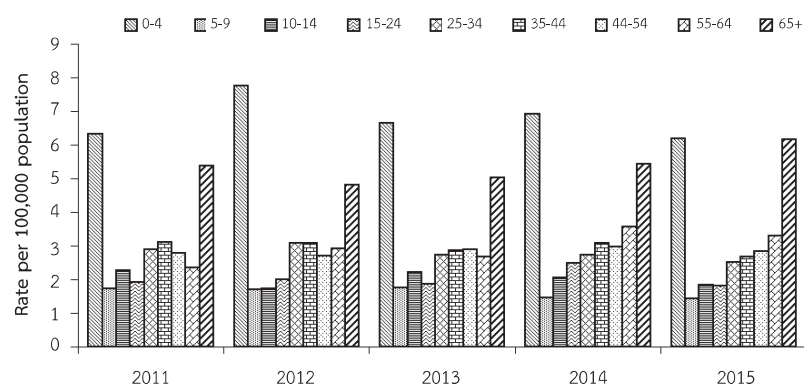

Fig.2

Reported cases of meningitis (unspecified) per 100,000 population by region, Thailand, 2011 - 2015

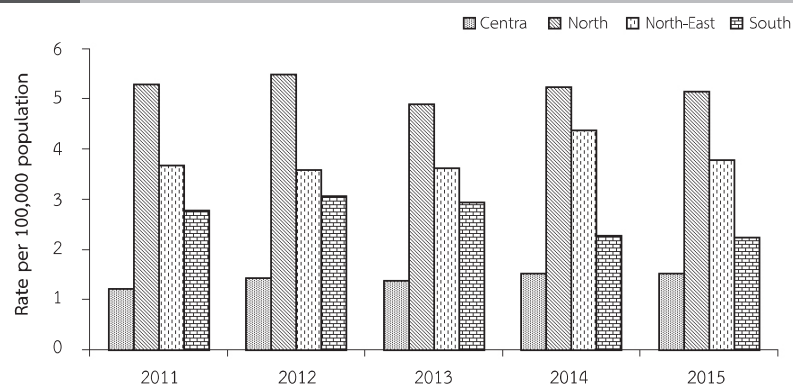
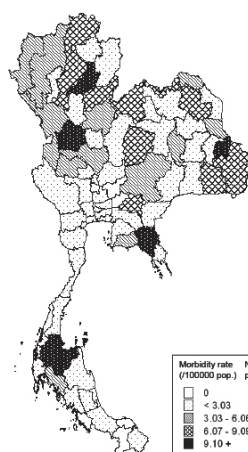

Fig.3

Reported cases of meningitis (unspecified) per 100,000 population by province, Thailand, 2015

Top Ten Leading Rate

1. Kamphaeng Phet 16.58
2. Amnat Charoen 13.83
3. Chanthaburi 11.9
4. Surat Thani 10.73
5. Phrae 9.93
6. Chiang Rai 8.21
7. Prachin Buri 8.11
8. Loei 7.7
9. Nong Khai 7.14
10. Sakon Nakhon 6.93

Fig.4

Reported cases of meningitis (unspecified) per 100,000 population and case fatality rate by year, Thailand, 2006 - 2015

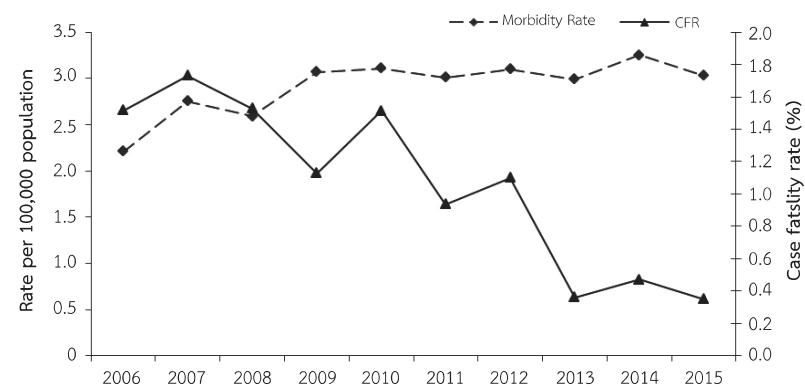

Fig.5

Reported cases of meningitis (unspecified) by month, Thailand, 2014, median (2010 - 2014), 2015

